Redactioneel

Leve Brussel

De strijd rond de Hedwigepolder lijkt gestreden. Zelden was er zo duidelijk verzet tegen de visie van Brussel op natuurbescherming. In dit geval zelfs bij een deel van het kabinet. Dat is overigens niet voor het eerst. Nederland heeft nog steeds een hogere stikstofdepositie dan waar dan ook in de EU, maar maatregelen om de stikstofemissie terug te dringen worden zo veel mogelijk vertraagd. Alle ruimte die Brussel laat wordt door de huidige Nederlandse regering waar mogelijk opgerekt. De Nederlandse natuur is in hoge mate gebaat bij de stevige bescherming die het Brusselse beleid de natuur biedt. Daarbij ontstaat helaas ook een duidelijke tweedeling in natuurgebieden: de aandacht van de Nederlandse overheid voor natuurgebieden die niet binnen Natura2000 vallen dreigt sterk af te nemen. Zo kunnen broedende Grutto's helaas op weinig steun vanuit Brussel rekenen. In de bijdrage over de Grutto in dit nummer wordt klip en klaar gedemonstreerd dat het de komende jaren hard bergaf zal blijven gaan. Alleen een optimaal op weidevogels gericht beheer zal dat kunnen verhinderen. Aangezien de lange arm van Brussel hier weinig vat op heeft, is de Grutto aangewezen op de eigen kracht van Nederland.

De kredietcrisis doet aan deze ontwikkelingen geen goed. Den Haag kiest momenteel vrij consequent partij voor landbouw of snelwegen ten koste van natuur. Door invoer van een 'Crisis- en Herstelwet' kan dat bij grote infrastructurele werken zelfs met een versnelde procedure. Bij de op Prinsjesdag ten doop gehouden 20 commissies die na moeten gaan of het in Nederland niet wat zuiniger kan, is er ook één die met bezuinigingen op 'leefomgeving en natuur' moet komen. De natuurbescherming zal dus meer dan anders duidelijk moeten maken waarom het geld voor natuur echt nodig is. De ontwikkeling van de EHS is een belangrijk succes van de laatste 20 jaar. Het komende jaar zal moeten blijken of Nederland deze uitvoering ook zonder Brussel blijft volhouden.

Door veranderde wet- en regelgeving is veel van de besluitvorming over het natuurbeleid van het rijk naar de provincies gedelegeerd. De visie op natuurbescherming verschilt sterk bij de provincies en kan na elke verkiezing weer anders liggen. Dat is niet bepaald een garantie voor een langdurig, duurzaam natuurbeleid. De provincies zijn momenteel verantwoordelijk voor de opstelling van veel Natura2000 beheerplannen.

Voorlopig zijn daarbij de eerder vastgelegde doelen veelal overeind gebleven. Dat is hoopvol. De komende jaren zal moeten blijken of deze plannen een zodanige invulling gaan krijgen dat de kwaliteit van de natuur ook verbetert. Slechts een klein deel van de Natura-2000 soorten en habitats waaraan die gebieden bescherming moeten geven is immers thans in een 'goede staat van instandhouding'.

Door Brussel is aangegeven dat ook buiten de natuurgebieden desnoods passende maatregelen getroffen moeten worden, denk bijvoorbeeld aan verbeteringen in de waterhuishouding. In de beheerplannen krijgt dit soort aspecten veel aandacht, zij het dat concrete maatregelen veelal nog op veel weerstand stuiten en dan achterwege blijven. Nu signaleren en in de volgende planperiode van zes jaar meer herstelmaatregelen formuleren is vaak het devies. Maar hoeveel uitstel kunnen de meest kwetsbare soorten nog aan?

Helaas blijft de sluipende kaalslag in het landelijk gebied rond veel Natura2000 gebieden vrijwel altijd onbesproken, terwijl deze ook voor de natuurgebieden verstrekkende gevolgen heeft. Een bijdrage in dit nummer over de veranderingen in de soortensamenstelling van de broedvogels en flora in de Gelderse Vallei spreekt wat dat betreft boekdelen. Recent onderzoek in delen van Noord-Holland (van Dam, 2009) laat zien dat de diversiteit in sloten hier de laatste 25 jaar zeer sterk is afgenomen. Zo is bij de 'kleine waterdieren' het aantal soorten gehalveerd, het aantal individuen met een factor vijf afgenomen. Behalve intensivering in de landbouw is daarbij ook het zeer intensieve schoningsbeleid voor sloten een belangrijke factor. Ook elders in het land gaat de doorstroming van water voor alles en is consideratie met natuur te vaak afwezig.

Het is maar goed dat de sterk toegenomen uitvoerende verantwoordelijkheid van de provincies grotendeels stevig is verankerd binnen internationale kaders. Vanuit het oogpunt van natuurbescherming zijn de Europese verkiezingen daarom misschien nog wel de belangrijkste. Leve Brussel.

De redactie

Dam, H. van, 2009. Evaluatie basismeetnet waterkwaliteit Hollands Noorderkwartier. Rapport Waternatuur, in opdracht van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier.

Paul Dirks

en zo wisten we in Nederland toch onze natuurdoelen te halen .....